ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
(σχολικό έτος 2008-09)

1. Αρχαία Αγορά Θεσσαλονίκης – Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την Ε' τάξη

Οι μαθητές μας της Ε' τάξης μαζί με τους δασκάλους τους επισκέφτηκαν την αρχαία αγορά της Θεσ/νίκης, στα πλαίσια ενός εκπαιδευτικού προγράμματος, με τίτλο: **«Ανακαλύπτω τη ρωμαϊκή αγορά της πόλης μου»**. Βασική αρχή του προγράμματος ήταν η αποφυγή της πιστής αναπαραγωγής έτοιμων γνώσεων και της χρήσης παραδοσιακών σχολικών εκπαιδευτικών μεθόδων, έτσι ώστε να αξιοποιηθεί γόνιμα το παιδευτικό περιβάλλον του αρχαιολογικού χώρου με τη χρήση μεθόδων που αποβλέπουν στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών στη δόμηση γνώσεων, τη θέση ερωτημάτων και την καλλιέργεια δεξιοτήτων για άρθρωση ατομικού λόγου. Η συνολική εκπαιδευτική δράση του προγράμματος διαρθρώθηκε σε τρεις φάσεις. Η πρώτη φάση περιλάμβανε την προετοιμασία μέσα στη σχολική αίθουσα. Κατά τη δεύτερη φάση πραγματοποιήθηκε περιήγηση στα δημόσια κτίρια, όπου εκτός από την παραδοσιακή μέθοδο της ιστορικής αφήγησης χρησιμοποιήθηκε και η ''μαιευτική μέθοδος'' με στόχο την ενεργή συμμετοχή των παιδιών. Στο τέλος, οι μαθητές στο χώρο του ωδείου, αυτοσχεδίασαν και μετατράπηκαν σε ηθοποιούς και βουλευτές της ρωμαϊκής εποχής, αναπτύσσοντας την δημιουργικότητα και βελτιώνοντας την ικανότητά τους για επικοινωνία και έκφραση. Στο τέλος του προγράμματος δόθηκε σε κάθε τμήμα ένα ντοσιέ με φυλλάδια εργασίας σχετικά με την ιστορία και την τοπογραφία της αρχαίας αγοράς, ώστε να γινόταν στο σχολείο από τους ίδιους τους μαθητές, η αξιολόγηση του παραπάνω προγράμματος. Ήταν ένα πλούσιο πρόγραμμα σε εντυπώσεις και ταυτόχρονα αρκετά διδακτικό για τους μαθητές.

2. Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα – Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την ΣΤ' τάξη

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα **«Ταξιδεύοντας στο χρόνο πάνω σε μία πένα και ένα ποντίκι!»**, απευθυνόταν σε μαθητές της ΣΤ΄ Δημοτικού και στόχος του ήταν η αξιοποίηση από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές της 15ετούς συστηματικής επιστημονικής εργασίας που πραγματοποιήθηκε στο Μουσείο και των καταχωρισμένων σε ηλεκτρονική μορφή ιστορικών στοιχείων (πολιτικών, εκλογικών, δημογραφικών, κοινωνικών, οικονομικών και εκπαιδευτικών) των κοινοτήτων της Μακεδονίας. Στο πλαίσιο αυτό μοιράστηκε έντυπο εκπαιδευτικό υλικό στο σχολείο, προκειμένου οι μαθητές μας (σε συνεργασία με τους δασκάλους τους) να προετοιμάσουν οι ίδιοι την ξενάγησή τους στο Μουσείο. Με τον τρόπο αυτόν επιτυγχάνεται διπλός στόχος: από τη μια μεριά, εμπλουτίστηκε η σχολική μας βιβλιοθήκη κι από την άλλη, βοηθήθηκαν οι δάσκαλοι στο έργο τους και εξοικειώθηκαν οι μαθητές τους με την χρήση της νέας τεχνολογίας και του Διαδικτύου (Internet) στη διδακτική της Ιστορίας, τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και τη διάσωση των ιστορικών πηγών.

3. Βυζαντινό Μουσείο Θεσ/νίκης – Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την Α' τάξη

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα **«Παίζουμε ανασκαφή;»** στόχευε στο να εξοικειωθούν τα παιδιά με την έννοια του παρελθόντος, στο βαθμό βέβαια που αυτό είναι εφικτό στη συγκεκριμένη ηλικία, να μάθουν ότι τα αντικείμενα μπορούν να μας πληροφορήσουν για το παρελθόν, να εξοικειωθούν με έννοιες της αρχαιολογικής πρακτικής, όπως «στρωματογραφία», «ανασκαφή», καθώς και με όρους, όπως «αρχαίος», «αρχαιολόγος», «συντηρητής». Επιπλέον, να έρθουν σε επαφή, σε πρώτο επίπεδο, με την πρακτική της ανασκαφής και της συντήρησης μέσα από τη βιωματική προσέγγιση. Το πρόγραμμα διαρθρωνόταν σε τρεις ενότητες.

Η πρώτη διεξαγόταν στην αίθουσα «Ανακαλύπτοντας το παρελθόν», όπου, με αφορμή το ψηφιδωτό που εκτίθετο, γινόταν συζήτηση για τα αντικείμενα του παρελθόντος και πώς αυτά φτάνουν έως τις μέρες μας, για την αρχαιολογική πρακτική και για την ανασκαφή. Για την καλύτερη κατανόηση αυτών των εννοιών τα παιδιά συμμετείχαν σε θεατρικό παιχνίδι.

Στη δεύτερη ενότητα τα παιδιά χωρίζονταν σε ομάδες και οδηγούνταν στον υπαίθριο χώρο του Μουσείου, όπου υποδύονταν τους αρχαιολόγους και συμμετείχαν σε «ανασκαφή», που γινόταν σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο. Εκεί τα παιδιά ανακάλυπταν ολόκληρα και σπασμένα αντικείμενα, αντίγραφα αυθεντικών, τα οποία καθάριζαν και στη συνέχεια τοποθετούσαν σε σακουλάκια, όπως γίνεται και στην πραγματική ανασκαφή. Έπειτα συμμετείχαν σε εργαστήρια συντήρησης, όπου συγκολλούσαν τα σπασμένα αντικείμενα. Στην τρίτη ενότητα τα παιδιά συμμετείχαν σε δημιουργικές-εικαστικές δραστηριότητες (κατασκευή παζλ) & τέλος συζητούσαν για τη δουλειά του αρχαιολόγου και του συντηρητή, αφού πλέον είχαν προσωπική γνώση της διαδικασίας. Φεύγοντας πήραν μαζί τους μια αφίσα, ως αναμνηστικό της επίσκεψης τους στο Μουσείο. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα κάνει προσιτό το μουσειακό χώρο στις μικρές ηλικίες, καθιστά την επίσκεψη εποικοδομητική, πολύπλευρη, ευχάριστη εμπειρία και ενισχύει γνωστικές και ψυχοκινητικές δεξιότητες μέσα από το παιχνίδι και τις δημιουργικές δραστηριότητες.

4. Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσ/νίκης – Εκπ/κό πρόγραμμα για τις Γ' & Δ' τάξεις

Το πρόγραμμα **«Πλάθω προ-ιστορία»** απευθυνόταν σε μαθητές Γ΄ & Δ΄ Δημοτικού κι είχε διάρκεια μιάμιση ώρα (90 λεπτά). Σκοπός του προγράμματος ήταν η γνωριμία των μαθητών με την προϊστορική Μακεδονία και η εξοικείωσή τους με τη διαδοχή των εποχών και την έννοια του χρόνου. Οι μαθητές εξοικειώθηκαν με την έννοια της προϊστορίας και τη διαίρεσή της μέσα από το παιχνίδι της γραμμής του χρόνου. Στη συνέχεια εξερεύνησαν το χώρο της έκθεσης για να εντοπίσουν και να παρατηρήσουν κάποια αντικείμενα. Ακολούθησε σύντομη ξενάγηση και το πρόγραμμα τελείωσε στο χώρο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων όπου τα παιδιά έπλασαν με πηλό και διακόσμησαν το δικό τους αγγείο με βάση όσα είδαν στην έκθεση.

5. Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσ/νίκης –Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την ΣΤ' τάξη

Το πρόγραμμα **«Η Θεσσαλονίκη μας ταξιδεύει»** είχε διάρκεια περίπου μιάμιση ώρα (90 λεπτά). Τα παιδιά συνάντησαν έναν Αρχαιολόγο (Δάσκαλο σε Ρόλο) που θέλει να κάνει ένα οδοιπορικό στην αρχαία Θεσσαλονίκη και να βρει κάποιο άγαλμα. Οι οδηγίες που του έχουν δοθεί ήταν πολύ συγκεκριμένες: πρέπει να μπει στην αρχαία πόλη από τη Χρυσή Πύλη και να απαντήσει σε 12 ερωτήσεις. Ζητά τη βοήθεια των μαθητών που σε ρόλο ερευνητών, εξερευνούν τις αίθουσες του Μουσείου και τον βοηθούν να βρει τον μυστήριο άνθρωπο. Το πρόγραμμα το οποίο βασίστηκε σε τεχνικές Εκπαιδευτικού Δράματος είχε ως σκοπό να εμπλέξει συναισθηματικά και διανοητικά τους μαθητές στη διαδικασία της ανακάλυψης του παρελθόντος, ώστε να γνωρίσουν την κοινωνική και πολιτική ζωή της αρχαίας Θεσσαλονίκης, να εξοικειωθούν με τα αντικείμενα της καθημερινής ζωής και λατρείας, να εκτιμήσουν την καλλιτεχνική αξία των αρχαίων αντικειμένων και να προβληματιστούν σχετικά με την επιστήμη της Αρχαιολογίας. Σκοπός του προγράμματος ήταν η εξοικείωση των μαθητών με το ιστορικό παρελθόν της πόλης της Θεσ/νίκης, τη γνωριμία με την αρχαία τέχνη και την επιστήμη της αρχαιολογίας. Μέσα από αυτό το ταξίδι οι μαθητές ανακάλυψαν ομοιότητες και διαφορές με τη σύγχρονη καθημερινότητα.

6. Λαογραφικό & Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας-Θράκης – Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την Ε' τάξη

Οι μαθητές της Ε' τάξης ξεναγήθηκαν σε 2 μόνιμες εκθέσεις:

1.«Μακεδονία-Θράκη:Παραδοσιακές ενδυμασίες, 1860-1960»

Η έκθεση περιλαμβάνει 55 ενδυμασίες από τη Μακεδονία και τη Θράκη και από τις ιστορικά κεκυρωμένες προεκτάσεις του βορειοελλαδικού χώρου (Βόρεια Μακεδονία, Ανατολική Θράκη, Ανατολική Ρουμελία, Εύξεινος Πόντος, Μικρά Ασία) όπου κατοίκησαν Έλληνες σε συμπαγείς κοινότητες με συνείδηση της καταγωγής τους, καθώς και παραδοσιακές μεταμφιέσεις.

Επίσης παρακολούθησαν ένα βίντεο που έδειχνε την προετοιμασία της νύφης πριν το γάμο στη Νέα Βύσσα του νομού Έβρου.

2. «Στους Μύλους της Μακεδονίας και της Θράκης»
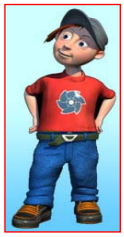
Η έκθεση αφορά στα υδροκίνητα εργαστήρια της προβιομηχανικής εποχής στον βορειοελλαδικό χώρο και εντάσσεται στον προβληματισμό του Μουσείου, μέσα από τον οποίο επιδιώκεται να καταδειχθεί με σύγχρονο τρόπο πώς ο άνθρωπος της παραδοσιακής κοινωνίας αντιμετώπισε τις ανάγκες της διατροφής, της στέγασης και της ένδυσης. Επίσης με το διαδραστικό πρόγραμμα πολυμέσων **«Ο Μύλιος στο δρόμο για τους μύλους»** επεξεργάστηκαν ένα πλήθος πληροφοριών, παίζοντας με τον ...ήρωα Μύλιο στους 5 υπολογιστές στην αίθουσα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Μουσείου.